

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 10 **OBDAVČITEV**

Republika Slovenija sprejema pravni red Evropske unije za področje 10 – Obdavčitev, vendar zahteva:

- prehodno obdobje v trajanju dveh let in pol od datuma predvidenega pristopa k Evropski uniji (do 30.06. 2005) za uveljavitev zahtevane višine trošarine za cigarete (Direktiva Sveta 92/79/EEC);
- prehodno obdobje v trajanju dveh let in pol od datuma predvidenega pristopa k Evropski uniji (do 30.06. 2005) za uveljavitev višine zneska trošarine za fermentirane pijače (Direktiva Sveta 92/84/EEC);
- izjemo za uporabo nižje stopnje davka na dodano vrednost za naslednje kategorije blaga in storitev: priprava jedi; vino; nosilci slike in zvoka; gradnja, obnova in vzdrževanje stanovanjskih objektov ter posebnih objektov za bivanje in življenje invalidov (Direktiva Sveta 77/388/EEC);
- izjemo za višino predvidenega praga, pod katerim je davčnim zavezancem omogočena uporaba poenostavljenih (posebnih) postopkov obdavčitve z davkom na dodano vrednost (Direktiva Sveta 77/388/EEC). Republika Slovenija zahteva ohranitev višjega praga, določenega z Zakonom o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 89/99).

Pravni red Republike Slovenije na področju 10 – Obdavčitev je skoraj v celoti usklajen s pravnim redom Evropske unije.

Tako je s sprejemom Zakona o davku na dodano vrednost, Zakona o trošarinah in pripadajočih podzakonskih aktov ter z njihovo uveljavitvijo s 01.07.1999 pravni red na podpodročjih Davek na dodano vrednost ter Trošarine v celoti usklajen s pravnim redom Evropske unije, razen z zahtevami Šeste Direktive Sveta 77/388/EC za katere Republika Slovenija zahteva izjeme. Usklajen tudi ni z določbami o prehodnem režimu pri odpravljanju davčnega nadzora na notranjih mejah držav članic Evropske unije

ter z določbami o sistemu vračanja davka na dodano vrednost davčnim zavezancem, ki nimajo sedeža v eni izmed držav članic Evropske unije, ki pa je povezana s statusom članstva v Evropski uniji. Republika Slovenija bo svoj pravni red z omenjenimi določbami uskladila najkasneje do 31.12.2002 in ga uveljavila z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Uveljavitev pravnega reda Evropske unije na podpodročju Vzajemna pomoč in administrativno sodelovanje je vezana na status članstva v Evropski uniji. Zato bo Republika Slovenija izvedla potrebne organizacijske spremembe in kadrovske okrepitve Davčne in Carinske uprave Republike Slovenije najkasneje do 31.12.2002, kar ji bo omogočilo izvajati pravni red na tem področju z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Pravni red Republike Slovenije je v celoti usklajen s pravnim redom Evropske unije na podpodročju Posebnosti v mednarodnem potniškem prometu, razen z določbami direktive, ki določajo višino vrednostnih limitov, do katere je blago potnikov, ki prihajajo iz držav članic oz. tretjih držav, oproščeno plačila davka na dodano vrednost in trošarin (69/169/EEC) ter z določbami direktive, ki urejajo oprostitve davka na dodano vrednost in trošarin pri uvozu pošiljk brez komercialnega namena iz tretjih držav (78/1035/EEC). Višina limitov bo v predpisih Republike Slovenije usklajena s pravnim redom Evropske unije najkasneje do 31.12.2002, ker pa veljajo samo za države članice, bodo uveljavljeni z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji. Za uskladitev oprostitve davka na dodano vrednost in trošarin pri uvozu pošiljk brez komercialnega namena iz tretjih držav bo Republika Slovenija ustrezno dopolnila Zakon o davku na dodano vrednost in spremembe uveljavila najkasneje do 31.12.2001.

Podpodročje Obdavčitev z neposrednimi davki s pravnim

redom Evropske unije ni usklajeno. Republika Slovenija bo pravni red na področju Obdavčitev z neposrednimi davki uskladila najkasneje do 31.12.2000 in ga uveljavila z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Tako bo Republika Slovenija pravni red na področju 10 – Obdavčitev v celoti uskladila s pravnim redom Evropske unije najkasneje do 31.12.2002 in ga postopoma uveljavila najpozneje do dejanskega pristopa k Evropski uniji, razen v delih za katere zahteva prehodni obdobji in izjemi.

Republika Slovenija ima vse institucije (Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije, Carinska uprava Republike Slovenije), potrebne za izvajanje usklajenega pravnega reda na področju 10 – Obdavčitev, vendar pa bo v okviru Davčne uprave Republike Slovenije najkasneje do 31.12.2002 ustanovila posebno službo za izvajanje sodelovanja s pristojnimi organi drugih držav (VIES – The Value Added Tax Information Exchange System) in znotraj tega oddelek za mednarodno izmenjavo podatkov (CLO – Central liason office) ter v okviru Carinske uprave Republike Slovenije posebno službo za sodelovanje med državami članicami na področju trošarin in v zvezi z izterjavo zahtevkov iz naslova carin, posebnih kmetijskih dajatev in trošarin (SEED – System of exchange of excise data).

UTEMELJITEV

1. DAVEK NA DODANO VREDNOST

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Pravno ureditev Republike Slovenije na področju obdavčitve z davkom na dodano vrednost, ki se uporablja od 01.07.1999 sestavljajo: Zakon o davku na dodano vrednost (Ur.l.RS, št.89/98), Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 4/99, 45/99), Pravilnik o izvajanju 29. in 30. člena zakona o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št.40/99), Pravilnik o uveljavljanju oprostitve plačila davka na dodano vrednost in trošarin v mednarodnem potniškem prometu (Ur.l. RS, št. 40/99) ter Odredba o pogojih in načinu oprostitve davka na dodano vrednost oziroma trošarine za diplomatska in konzularna predstavništva ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki veljajo za Republiko Slovenijo (Ur.l. RS, št. 47/99).

Z uveljavitvijo Zakona o davku na dodano vrednost 01.07.1999 je pravna ureditev na področju obdavčitve z davkom na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) skoraj v celoti usklajena s pravnim redom Evropske unije.

Zakon o davku na dodano vrednost je popolnoma uskla-

jen z zahtevami Osme Direktive Sveta 79/1072/EEC, ki se nanaša na sistem vračil DDV davčnim zavezancem, ki nimajo sedeža na območju države.

Zakon o davku na dodano vrednost je popolnoma usklajen s Šesto Direktivo Sveta 77/388/EEC in spremembami, razen z določbami o prehodnem režimu pri odpravljanju davčnega nadzora na notranjih mejah držav članic Evropske unije ter z zahtevami glede nižje stopnje obdavčitve za kategorije blaga in storitev za katere Republika Slovenija zahteva izjemo (priprava jedi; vino; nosilci slike in zvoka; gradnja, obnova, in vzdrževanje stanovanjskih objektov ter posebnih objektov za bivanje in življenje invalidov).

Zakon o davku na dodano vrednost ni usklajen s Trinajsto Direktivo Sveta 86/560/EEC, ki določa sistem vračil DDV davčnim zavezancem, ki nimajo sedeža v državi članici Evropske unije.

Zakon o davku na dodano vrednost je neusklajen s pravnim redom Evropske unije pri določitvi višine praga pod katerim je davčnim zavezancem omogočena uporaba poenostavljenih (posebnih) postopkov. V Republiki Sloveniji je ta prag za blago in storitve letni obseg prometa v znesku 5 milijonov tolarjev oz. 1,5 milijona tolarjev za dejavnost kmetijstva in gozdarstva. Za zavezance z obsegom letnega prometa blaga in storitev pod temi mejnimi vrednostmi so postopki obdavčitve poenostavljeni. Tako postavljen prag odstopa od določil Šeste direktive Sveta 77/388/EEC, kjer je prag 5.000 evrov oz. okoli 930.000 tolarjev.

Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije

Republika Slovenija bo najkasneje do 31.12.2002 uskladila Zakon o davku na dodano vrednost z določbami o prehodnem režimu pri odpravljanju davčnega nadzora na notranjih mejah držav članic Evropske unije (Šesta Direktiva Sveta 77/388/EEC). Ker je uveljavitev vezana na status članstva v Evropski uniji bodo uveljavljene z dnem dejanskega pristopa k Evropski uniji.

Republika Slovenija bo najkasneje do 31.12.2002 uskladila Zakon o davku na dodano vrednost z določbami o sistemu vračil DDV davčnim zavezancem, ki nimajo sedeža v državi članici Evropske unije. Ker je uveljavitev vezana na status članstva v Evropski uniji bodo uveljavljene z dnem dejanskega pristopa k Evropski uniji.

Z omenjenima dopolnitvama bo sistem DDV v Republiki Sloveniji popolnoma usklajen s pravnim redom Evropske unije, razen na področjih, za katere zahteva izjemo.

Utemeljitev zahteve za izjemi

Šesta Direktiva Sveta 77/388/EEC omogoča, da so blago in storitve, ki zadevajo življenjske potrebščine v širšem smislu ali so pomembne za ohranjanje nacionalne iden-

titete, obdavčene po nižji stopnji. To blago in storitve našteva direktiva v prilogi H.

Republika Slovenija je pri določitvi blaga in storitev, ki se obdavčujejo z nižjo stopnjo DDV sledila načelnim usmeritvam, ki so podane v Šesti Direktivi Sveta 77/388/EEC in njenih prilogah H, vendar je zaradi značilnosti, vezanih na življenje v Republiki Sloveniji, izjemam, ki jih našteva direktiva, dodala še nekatere druge kategorije blaga in storitev podobnih značilnosti. Blago in storitve za katere zahteva izjemo za nižjo stopnjo obdavčitve od splošne:

- a) priprava jedi,
- b) vino,
- c) nosilci slike in zvoka,
- d) gradnja, obnova in vzdrževanje (vseh) stanovanjskih objektov ter posebnih objektov za bivanje in življenje invalidov

PRIPRAVA JEDI

Prehrana določenih kategorij prebivalstva (otrok, dijakov in študentov, bolnikov in invalidov) v vrtcih, šolah, bolnicah, domovih za varstvo invalidov, itd. je vezana na pripravo te hrane v komercialno usmerjenih gostinskih obratih. Omenjene kategorije prebivalstva so praviloma kategorije z nižjimi dohodki.

Pred uvedbo sistema DDV so bile storitve prehrane obdavčene s 6,5 % stopnjo prometnega davka. Obdavčitev s splošno stopnjo 19 % bi pomenila visok porast cen priprave hrane, ki bi nesorazmerno obremenila te kategorije prebivalstva.

Priprava jedi predstavlja skozi gostinske storitve tudi sestavni del turistične ponudbe. Nekaterne države članice Evropske unije za gostinske storitve predelave hrane zadržale nižjo davčno stopnjo od splošne (npr. Avstrija – 10 %, Luksemburg – 3 %, Nizozemska – 6 %, Grčija – 8 %, Italija – 10 %, Španija – 7 %). Z uvedbo splošne stopnje DDV za pripravo jedi bi bila tako Republika Slovenija v turizmu manj konkurenčna od sosednjih držav, ki so ohranile nižjo stopnjo DDV za omenjene storitve, ki se uporabljajo kot sestavni del turistične ponudbe.

VINO

V Sloveniji se enotna stopnja 8% uporablja za vino na domačem trgu in za uvoženo vino.

Republika Slovenija je tipična vinorodna dežela, z zelo kakovostnimi, vendar zahtevnimi vinogradniškimi legami (več kot 60 % vinogradov leži na nagibih, večjih od 20 %, okoli tretjina vinogradov leži na nagibih, večjih od 45 %). Tako kot številne druge države se srečuje s problemom zmanjševanja porabe vina in s tem z nevarnostjo postop-

nega zaraščanja izrazitih vinogradniških leg, ki praviloma niso primerne za drugo vrsto kmetijske rabe.

Poleg tega se 85 % vina v Republiki Sloveniji proizvede na kmetijah z izredno neugodno velikostno strukturo. Vinograde ima 32% kmetij, vendar ima povprečna kmetija z vinogradom 3,28 ha kmetijske zemlje in le 0,28% ha vinogradov. Praviloma gre torej za majhne pridelovalce, ki niso izrazito usmerjeni v pridelavo vina za trženje.

Zaradi vzdrževanja kulturne krajine in ohranjanja poseljenosti, kmetijska politika podpira panogo s strukturnimi in tržno-cenovnimi ukrepi, ki pa ne zadoščajo. Konkurenčnost vinogradništva je v primerjavi z ostalimi kmetijskimi panogami sorazmerno nizka. Glede na dejstvo, da je pri prometu vina relativno velik delež sivega trga, bi bili ob višji stopnji DDV pridelovalci, ki plačujejo DDV, dodatno slabšem položaju kot tisti, ki ne plačujejo DDV. S tem bi ne dosegli želenega učinka, saj bi dodatno – preko davčnega sistema – zavirali proces nujne koncentracije pridelave grozdja in vina.

Republika Slovenija meni, da je obdavčitev vina po nižji stopnji DDV nujno potrebna za zadržanje trenda zmanjševanja porabe vina in s tem vsaj z davčnimi ukrepi ne poslabšuje možnosti za ohranitev najkakovostnejših vinogradniških leg. Republika Slovenija tudi meni, da bo obdavčevanje z nižjo stopnjo obdavčitve dodatno spodbudilo proces koncentracije vinogradniške proizvodnje (postopen prehod iz majhnih, ljubiteljskih vinogradnikov v večje tržne pridelovalce), ki že poteka in s tem ohranitev vinogradniških leg. Kot posledica procesa koncentracije proizvodnje vina Republika Slovenija pričakuje tudi postopno zmanjševanje obsega sivega trga.

NOSILCI SLIKE IN ZVOKA

Eno od načel delovanja Evropske unije je ohranjanje kulturne raznovrstnosti. Pomemben element v doseganju tega cilja je kulturna industrija. Ureditev po direktivi 77/388/EEC dovoljuje uporabo nižje stopnje obdavčitve za nosilce tiskane besede. Republika Slovenija je v zakonu o DDV uveljavila ureditev, ki določa nižjo stopnjo obdavčitve tudi za nosilce slike in zvoka. Novi produkti kot so zgoščenke in internet opozarjajo, da ni več meja med sliko, zvokom, in pisano besedo (text, image, sound). Iste vsebine se lahko tiskajo kot knjige, zgoščenke, filmi. Proces digitalizacije je postal ključni moment v razvoju. Republika Slovenija zato meni, da morajo imeti različne umetniški produkti, ne glede na različno vrsto tehničnega nosilca enako davčno obravnavo. Slednje je še zlasti pomembno za majhne države saj je v njih zaradi majhnosti kulturnega prostora produkcija izvornih umetniških storitev relativno omejena.

GRADNJA, OBNOVA IN VZDRŽEVANJE (VSEH) STANOVANJSKIH OBJEKTOV TER POSEBNIH OBJEKTOV ZA BIVANJE IN ŽIVLJENJE INVALIDOV

V skladu z Direktivo 77/388/EEC je dopustna obdavčitev po nižji stopnji DDV graditve, obnove in vzdrževanja stanovanj, ki so predmet posebnih socialnih politik. Slednja je v Republiki Sloveniji zajeta v Nacionalnem stanovanjskem programu. Stanovanjski primanjkljaj v Republiki Sloveniji znaša vsaj 30.000 stanovanj, kar pomeni približno 5% uporabnega stanovanjskega fonda. Prebivalstvo Republike Slovenije se stara, večja se številoma gospodinjstev. Pretežni del stanovanj se nahaja v družinskih hišah, ki so v izključni lasti prebivalcev, ki v njih živijo. Trg najemnih stanovanj še ni zaživel. Povpraševanje je mnogo večje od ponudbe in zato so cene nepremičnin zelo visoke glede na splošni življenjski standard. Vsi omenjeni problemi

180

pričajo o razsežnosti in resnosti socialne problematike v Republiki Sloveniji. Zato bi obdavčitev izgradnje stanovanj po splošni stopnji močno vplivala na stanovanjski standard v Republiki Sloveniji in na možnost reševanja stanovanjskih problemov.

Republika Slovenija dodatno zahteva izjemo za uveljavljanje določb Šeste Direktive Sveta 77/388/EEC, ki določa višino predvidenega praga, pod katerim je davčnimavezancem omogočena uporaba poenostavljenih (posebnih) postopkov obdavčevanja z davkom na dodano vrednost na 5.000 evrov. Republika Slovenija zahteva ohranitev sedanje zakonske ureditve, ki ta prag določa v višini 5 milijonov tolarjev (približno 25.000 evrov) za letni obseg prometa blaga in storitev oziroma 1,5 milijona tolarjev (približno 7.500 evrov) za dejavnosti kmetijstva in gozdarstva.

Prag je bil določen na podlagi temeljite analize, pri kateri je bilo temeljno izhodišče pravilno razmerje med davčnim donosom, sprejemljivo kaskadnostjo obdavčitve in davčno evazijo. Na podlagi te analize je prag pod katerim je davčnimavezancem omogočena uporaba poenostavljenih postopkov določen tako, da je število davčnihavezancev v optimalnem razmerju s številom pravnih oziroma fizičnih oseb, ki ga ne dosejajo, s čimer je, s stališča ravnotežja slovenskega ekonomskega prostora, zagotovljena še sprejemljiva mera kaskadnosti davka.

Institucionalni okvir za implementacijo usklajene zakonodaje

Republika Slovenija ima vse potrebne institucije za izvajanje pravnega reda Evropske unije, vezanega na obdavčitev z davkom na dodano vrednost. Te so Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije in Carinska uprava Republike Slovenije. Slednji instituciji bo za potrebe izvajanja usklajene zakonodaje Republika Slovenija kadrovsko okrepila in reorganizirala najkasneje

do datuma predvidenega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji (31.12.2002).

2. TROŠARINE

Sedanja zakonska ureditev v Sloveniji

Pravno ureditev Republike Slovenije na področju obdavčitve s trošarinami, ki se uporablja od 01.07.1999 sestavljajo: Zakon o trošarinah (Ur.l.RS, št. 84/98), Pravilnik o izvajanju zakona o trošarinah (Ur.l. RS, št. 6/99), Pravilnik o uveljavljanju oprostitev plačila davka na dodano vrednost in trošarin v mednarodnem potniškem prometu (Ur.l. RS, št. 40/99), Odredba o pogojih in načinu oprostitve davka na dodano vrednost oziroma trošarine za diplomatska in konzularna predstavništva ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki veljajo za Republiko Slovenijo (Ur.l. RS, št. 47/99), Odredba o pogojih za vračilo in o načinu vračila trošarine za mineralna olja, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije, Odredba o vračilu trošarine za mineralna olja, ki se porabijo za industrijsko - komercialni namen (Ur.l. RS, št. 40/99), Uredba o določitvi zneska specifične in stopnje proporcionalne trošarine za cigarete (Ur.l. RS, št. 50/99) in Uredba o določitvi trošarine za mineralna olja in plin (Ur.l. RS, št. 51/99).

Z uveljavitvijo zakona o trošarinah s 01.07.1999 je pravna ureditev na področju obdavčitve s trošarinami skoraj v celoti usklajena z ureditvijo v Evropski uniji, razen na področjih, za katera Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje.

Zakon o trošarinah je v celoti usklajen z Direktivo 92/83/EEC, tako pri določanju vrst alkohola oz. alkoholnih pijač, za katere se plačujejo trošarine kot pri določanju oprostitev plačila. Prav tako je v celoti usklajen z direktivami, ki določajo vrsto mineralnih oljin zneske trošarine zanje (Direktive 92/81/EEC, 92/82/EEC in 95/60/EEC).

Zakon o trošarinah je v celoti usklajen z določbami Direktive 92/12/EEC, razen s tistimi, ki se nanašajo na skupni trg ter gibanje trošarinskih izdelkov znotraj tega trga in veljajo samo za države članice Evropske unije. Republika Slovenija bo dopolnila Zakon o trošarinah s temi določbami najkasneje do 31.12.2002, ker pa je uveljavitev vezana na status članstva v Evropski uniji, bodo uveljavljene z dnem dejanskega pristopa.

Določbe zakona o trošarinah, ki določajo vrsto tobačnih izdelkov, so v celoti usklajene z direktivami 95/59/EEC (prečiščeno besedilo direktiv 72/464/EEC in 79/32/EEC s spremembami), 92/79/EEC in 92/80/EEC. Uveljavitev ciljne trošarine za cigarete bo postopna, in sicer je v zakonu določena do 1.7.2005. V zakonu o trošarinah je določena stopnja trošarine za drobno rezan tobak, ki je pod

določenim evropskim minimumom, prav tako je določeno odstopanje glede zahtevanih pogojev o dimenzijah tobačnih delcev za tobak za kajenje (1,4 mm) ter določeno odstopanje glede precizirane uporabe tobačnih izdelkov za uporabo v zdravstvene namene.

Določbe zakona o trošarinah, ki določajo zneske trošarine za alkohol in alkoholne pijače so v celoti usklajene z Direktivo 92/84/EEC, razen za znesek trošarine za fermentirane pijače in za etilni alkohol. Na usklajenost višine trošarin za posamezne vrste alkohola in alkoholnih pijač vpliva spreminjanje tečaja tolarja do evra. Zneski trošarin v evropski direktivi so izraženi v evrih, v zakonu o trošarinah pa v tolarjih. Zato je zakon neusklajen z direktivo pri višini trošarine za etilni alkohol. Trošarina določena v zakonu za etilni alkohol (100.000 tolarjev za 100% prostorninske vsebnosti alkohola na 1 hektoliter etilnega alkohola) je trenutno nižja od minimalne evropske trošarine (550 evrov oz. okoli 107.000 tolarjev). Do tega je prišlo zaradi spremembe tečaja tolarja do evra. Zakon za take primere daje vladi pooblastilo, da poveča višino trošarin do 50% in tako usklajuje višino trošarin z zahtevami direktive.

Republika Slovenija je 30.06.1999 sprejela nov Zakon o carinski službi (Ur.l. RS št 56/99), ki daje podlago za uvedbo novih metod dela, organizacije, razširitev pooblastil in ureditev delovno pravnega položaja carinske službe. S tem je zagotovljena primerljivost s carinskimi administracijami držav članic Evropske unije.

Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije

Republika Slovenija bo dopolnila zakon o trošarinah z določbami, ki se nanašajo na skupni trg ter gibanje trošarinskih izdelkov znotraj skupnega trga najkasneje do 31.12.2002, uveljavila pa jih bo z dnem dejanskega pristopa. Omenjene določbe veljajo samo za članice Evropske unije in zato še niso vključene v zakon. Z njihovo vključitvijo bo Zakon o trošarinah usklajen z pravnim redom Evropske unije, ki bo polno uveljavljen z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Na podlagi zakonskih pooblastil bo Vlada Republike Slovenije najmanj enkrat letno usklajevala višino trošarine zaradi sprememb tečaja tolarja v odnosu do evra.

Tako bo pravni red Republike Slovenije v celoti usklajen s pravnim redom Evropske unije, razen pri ureditvi trošarin za cigarete in fermentirane pijače, kjer Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje.

Utemeljitev zahtev po prehodnem obdobju

Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje v trajanju dveh let in pol od datuma predvidenega pristopa k Evropski uniji (do 30.06.2005) za uveljavitev zahtevane višine trošarine za cigarete (Direktiva 92/79/EEC).

Pravni red Evropske unije, ki ureja trošarine predpisuje delež trošarinske obremenitve pri obdavčitvi tobačnih izdelkov v maloprodajni ceni v minimalni višini 57%. Sedanja raven maloprodajnih cen cigaret v republiki Sloveniji vsebuje davek na dodano vrednost (19%) in trošarine (45%), kar je z vidika davčne obremenitve nevtralna nadomestitev prejšnjega sistema obdavčitve. Pri uvajanju davka na dodano vrednost in novi ureditvi trošarin se je Republika Slovenija odločila za postopno prilagajanje izhajajoč iz zgoraj omenjene predpostavke davčne nevtralnosti izhodiščne ravni trošarinske obremenitve. V primeru uvedbe trošarinske obremenitve v višini 57% bi se maloprodajne cene močno zvišale. To bi povzročilo tudi večji enkratni vpliv na inflacijsko stopnjo, ki bi bil ob prisotni obstoječi splošni inflacijski tendenci uvedbe davka na dodano vrednost in trošarin nezaželen. Dodatne negativne posledice bi se lahko pokazale tudi v razraščanju črnega trga, zmanjšanju prodaje obstoječih rednih dobaviteljev ter s tem, kljub povišani obdavčitvi, v zmanjšanju javno-finančnih prihodkov.

Zakon o trošarinah že vsebuje program postopnega prilagajanja izhodiščne trošarine na minimalno raven trošarinske obremenitve v višini 57% do 30.06.2005.

Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje v trajanju dveh let in pol od datuma predvidenega pristopa k Evropski uniji (do 30. junija 2005) za uveljavitev višine zneska trošarine za fermentirane pijače (Direktiva 92/84/EEC).

Uvedba trošarin in davka na dodano vrednost bistveno spreminja strukturo obdavčitve alkoholnih pijač po posameznih vrstah. Da bi ob spremembi sistema Republika Slovenija v čim večji meri obdržala nevtralnost vplivov na davčne prihodke, je pri fermentiranih pijačah zadržala trošarine v višini, ki to nevtralnost zagotavlja. V prehodnem obdobju bo republika Slovenija višino trošarine za fermentirane pijače prilagodila višini trošarine za mirna vina.

Institucionalni okvir za implementacijo usklajene zakonodaje

Republika Slovenija ima vse potrebne institucije za izvajanje pravnega reda Evropske unije na področju trošarin. To sta Ministrstvo za finance in Carinska uprava Republike Slovenije. Slednje bo najkasneje do 31.12.2002 za potrebe izvajanja pravnega reda na področju trošarin okrepila in reorganizirala. Reorganizacija bo potekala na podlagi že izdelane Strategije razvoja carinske službe s katero so pristojni organi Evropske unije seznanjeni, Smernic Evropske komisije, ki identificirajo ključna področja razvoja in temeljne cilje za vsako od njih (t.i. Blueprints) in obstoječe Analize razkoraka med trenutnim stanjem v carinski službi in omenjenimi Smernicami Evropske komisije, s katero so pristojni organi Evropske unije že seznanjeni.

3. VZAJEMNA POMOČ IN ADMINISTRATIVNO SODELOVANJE

Sedanja zakonska ureditev v republiki Sloveniji

Republika Slovenija je na področju Vzajemna pomoč in administrativno sodelovanje v celoti usklajena s pravnim redom Evropske unije (Direktiva 76/308/EEC o vzajemni pomoči za vnovčitev zahtevkov preko postopkov, ki so sestavni del sistema financiranja evropskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada ter za kmetijske in carinske dajatve; Direktiva 218/92/EEC o administrativnem sodelovanju na področju posrednega obdavčevanja (DDV) in Direktiva 77/799/EEC o vzajemni pomoči pristojnih organov držav članic na področju neposrednih davkov). Zakonsko podlago dajeta Zakon o carinski službi (Ur.l. RS št 56/99) in Zakon o davčni službi (Ur.l. RS št. 18/96, 36/96 in 48/98).

182 *Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije*

Davčna uprava Republike Slovenije in Carinska uprava Republike Slovenije sta že izvedli pomembne organizacijske spremembe, potrebne za izvajanje sistema obdavčitve z DDV in trošarinami.

Pravno podlago za nadaljnje še potrebne organizacijske spremembe Davčne uprave Republike Slovenije in Carinske uprave Republike Slovenije zagotavljata Zakon o davčni službi (Ur.l. RS, št.18/96, 36/96 in 48/98) in Zakon o carinski službi (Ur.l. RS št 56/99). Te spremembe bodo omogočile vzajemno pomoč in administrativno sodelovanje s pristojnimi organi ostalih držav članic.

Carinska in davčna uprava Republike Slovenije za področje obdavčevanja že uporablja tujo tehnično pomoč in sodeluje v programu FISCALIS.

Institucionalni okvir za izvajanje usklajene zakonodaje

Republika Slovenija ima vse institucije (Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije, Carinska uprava Republike Slovenije), potrebne za izvajanje usklajenega pravnega reda na podpodročju Vzajemna pomoč in administrativno sodelovanje, vendar pa bo v okviru Davčne uprave Republike Slovenije najkasneje do 31.12.2002 ustanovila posebno službo za izvajanje sodelovanja s pristojnimi organi drugih držav (VIES – The Value Added Tax Information Exchange System) in znotraj tega oddelek za mednarodno izmenjavo podatkov (CLO – Central liason office) ter v okviru Carinske uprave Republike Slovenije posebno službo za sodelovanje med državami članicami na področju trošarin in v zvezi z izterjavo zahtevkov iz naslova carin, posebnih kmetijskih dajatev in trošarin (SEED – System of exchange of excise data). Republika Slovenija bo v skladu z obstoječo Strategijo razvoja in programom sprememb kadrovske, infrastrukturne in strokovno okrepila Carinsko upravo.

4. POSEBNOSTI V MEDNARODNEM POTNIŠKEM PROMETU

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Področje, ki ga ureja Direktiva o oprostitvah davka na dodano vrednost in trošarin v mednarodnem potniškem prometu (69/169/EEC), je v pravnem redu Republike Slovenije urejeno z Zakonom o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 89/98), Zakonom o trošarinah (Ur.l. RS, št. 84/98) ter na njuni podlagi izdanemu Pravilniku o uveljavljanju oprostitev plačil davka na dodano vrednost in trošarin v mednarodnem potniškem prometu (Ur.l. RS, št. 40/99). Področje je usklajeno z navedeno direktivo, razen pri določitvi višine vrednostnih limitov, do katere je blago v osebni prtljagi potnikov, ki prihajajo iz držav članic oz. iz tretjih držav, oproščeno plačila davka na dodano vrednost in trošarin.

Področje, ki ga ureja Direktiva o oprostitvah davka na dodano vrednost in trošarin pri uvozu pošilk brez komercialnega namena iz tretjih držav (78/1035/EEC), v Republiki Sloveniji ni urejeno z nobenim predpisom.

Področje, urejeno z direktivo o oprostitvah pri začasnem uvozu določenih transportnih sredstev iz ene države članice v drugo državo članico (83/182/EEC) in z direktivo o oprostitvah pri uvozu osebnega premoženja iz države članice v drugo državo članico (83/183/EEC), je v pravnem redu Republike Slovenije urejeno z Zakonom o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 89/98), s Pravilnikom o izvajanju 29. in 30. člena zakona o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 40/99) s Carinskim zakonom (Ur.l. RS, št. 1/95, 28/95 in 32/99) in z Uredbo za izvajanje carinskega zakona (Ur.l. RS, št. 46/99). Področje je v celoti usklajeno z navedenima direktivama.

Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije

Republika Slovenija bo odstopanje, ki se nanaša na višino vrednostnih limitov, do katere je blago v osebni prtljagi potnikov, ki prihajajo iz držav članic oz. iz tretjih držav, oproščeno plačila davka na dodano vrednost in trošarin (Direktiva 69/169/EEC) odpravila z dopolnitvijo Pravilnika o uveljavljanju oprostitev plačila DDV in trošarin v mednarodnem potniškem prometu, najkasneje do 31.12.2002. Ker omenjeni limiti veljajo le za države članice Evropske unije, bo omenjena dopolnitev uveljavljena šele z dnem dejanskega pristopa.

S spremembo Zakona o davku na dodano vrednost bo Republika Slovenija sprejela in uveljavila oprostitve davka na dodano vrednost in trošarin pri uvozu pošilk brez komercialnega namena iz tretjih držav (Direktiva 78/1035/EEC) najkasneje do 31.12.2001.

Institucionalni okvir za implementacijo usklajene zakonodaje

Republika Slovenija ima vse potrebne institucije za izvajanje pravnega reda Evropske unije na področju mednarodnega potniškega prometa. Ti sta Ministrstvo za finance in Carinska uprava Republike Slovenije, vendar bo slednjo za izvajanje usklajene zakonodaje okrepila in reorganizirala najkasneje do 31.12.2002. Reorganizacija bo potekala na podlagi Strategije razvoja carinske službe, Smernic Evropske komisije, ki identificirajo ključna področja razvoja in temeljne cilje za vsako od njih (t.i. Blueprints) in Analize razkoraka med trenutnim stanjem v carinski službi in omenjenimi Smernicami Evropske komisije.

5. NEPOSREDNA OBDAVČITEV

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Na področju posrednih davkov na povečanje kapitala (Direktiva 69/335/EEC), je zakonodaja Republike Slovenije le deloma usklajena s pravnim redom Evropske unije. Deloma je uveljavljena z Zakonom o sodnih taksah (Ur.l.SRS, št. 30/78, 36/83, 46/86, 34/1988, 1/90, Ur.l. RS – stari, št. 14/91, Ur.l. RS, št. 38/96, 20/98). Sodne takse na povečanje kapitala so po tej direktivi uvrščene v izjeme (12. člen direktive), po katerih lahko države članice zaračunavajo obveznosti v povezavi s stroški administrativnih postopkov. Drugih davčnih oblik na povečanje kapitala, ki jih ureja direktiva in bi zahtevale uskladitev, Republika Slovenija nima uveljavljenih.

Področje, ki ga ureja direktiva o združevanju (90/434/EEC), v zakonodaji Republike Slovenije še ni usklajeno.

Področje, ki ga ureja direktiva o matičnem in odvisnem podjetju (90/435/EEC), je v pravnem redu Republike Slovenije zajeto z Zakonom o davku od dobička pravnih oseb (Ur.l.RS, št. 72/93, 20/95 in 34/96) in Zakonom o davčnem postopku (Ur.l.RS, št. 18/96, 78/96, 87/97, 35/98, 76/98, 82/98, 91/98 in 1/99). Sedanje rešitve niso usklajene z direktivo in veljajo le za pravne osebe, ki so rezidenti v Republiki Sloveniji.

Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije

Republika Slovenija bo sprejela spremembe in dopolnitve zakona o davku od dobička pravnih oseb in zakona o davčnem postopku najkasneje do 31.12.2000. Z navedenima zakonoma bo Republika Slovenija uskladila svojo zakonodajo na področju obdavčevanja podjetij s pravnim redom Evropske unije (Direktiva 90/434/EEC in Direktiva 90/435/EEC) in jo uveljavila z dnem dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Uveljavitev z dnem dejanskega pristopa je potrebna, ker

bi v nasprotnem primeru uskladitev obdavčevanja z direktivo o združitvah in direktivo o matičnem in odvisnem podjetju pred vstopom v Evropsko unijo učinkovala na zmanjšanje obdavčitve naložb podjetij iz Evropske unije v Sloveniji, naša podjetja pa iz naložb v državah članicah Evropske unije tovrstnih ugodnosti ne bi bila deležna. Posledično bi se tudi proračunski viri enostransko zmanjšali samo na strani Republike Slovenije.

Republika Slovenija izraža pripravljenost za pristop h Konvenciji o izogibanju dvojni obdavčitvi v zvezi z uskladitvijo dobičkov združenih podjetij (Direktiva 90/436/EEC) ob pristopu k Evropski uniji.

Republika Slovenija je seznanjena z Sklepom Sveta (98/CZ/01) - Kodeks obnašanja za obdavčitev iz poslovanja. Republika Slovenija bo v okviru svojih pristojnosti sodelovala z Evropsko komisijo pri nadaljnjih aktivnostih s področja, ki ga ureja Kodeks obnašanja.

Institucionalni okvir za izvajanje zakonodaje

Institucija za izvajanje usklajene zakonodaje na področju obdavčevanja podjetij v Republiki Sloveniji je Davčna uprava Republike Slovenije, ki jo bo za Republika Slovenija za izvajanje pravnega reda Evropske unije na tem področju, kadrovsko, strokovno in tehnično okrepila in reorganizirala najkasneje do 31.12. 2002.

